

#93

KESERÜ Ilona

KESERÜ ILONA (1933)

Pannóterv II. | Panel study II., 1978

Olaj, farost | Oil, wood fibre, 141x24,5 cm

Jelezve hátoldalon: Keserü Ilona Pannó A. | Signed on the reverse: Keserü Ilona Pannó A.

Kezdő ár | Starting price: 8 000 000 Ft / 22 222 EUR

Becsérték: 15 000 000 – 20 000 000 Ft

Estimate: 41 666 – 55 555 EUR

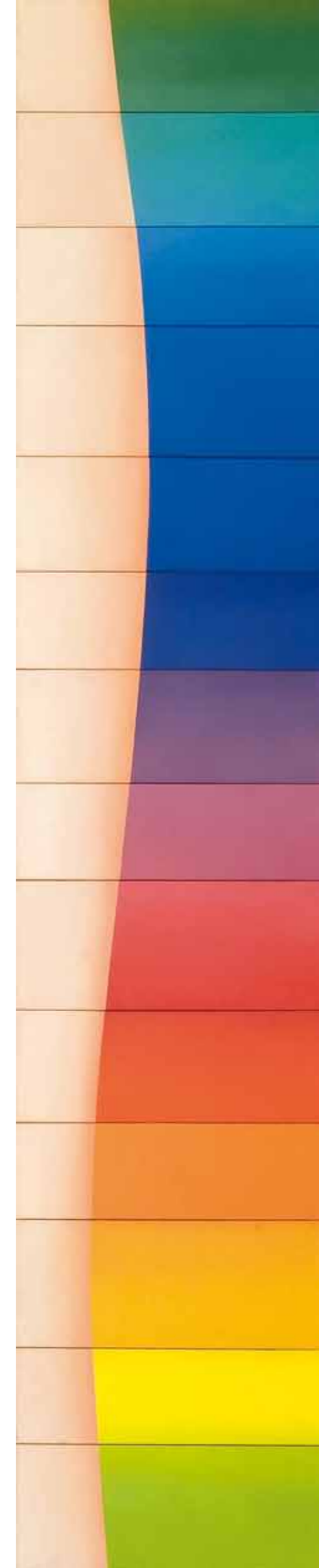
OEUVRE-KATALÓGUS SZÁM: IKI. 1978.1015

KIÁLLÍTVA | EXHIBITED:

- | Festmények. Uitz Terem, Dunaújváros, 1980.
- | Tendenciák 1970-1980, 3. Geometrikus és strukturális törekvések, Óbuda Galéria, Budapest, 1980
- | Festmények, Dráva Múzeum, Barcs, 1981.
- | Végtelen színsor, Árkád-Szalóky Galéria, Budapest, 1997.
- | Keserü Ilona Gyűjteményes kiállítása, Múcsarnok, Budapest, 1983. december 21. – 1984. január 15.
- | Keserü Ilona művei a Nudelman gyűjteményben. Kisterem Galéria, Budapest, 2017 október 1. - október 4.
- | Ilona Keserü kiállítása, Stephen Friedman Gallery, London, 2018 március 23. - április 21.

REPRODUKÁLVA | REPRODUCED:

- | Ilona Keserü Ilona: Önerejű képek – Self-Powered Works Catalogue Raisonné Volume I., Kisterem, 2017, 282. oldal

1. Hetente más festmények.
Keserü Ilona kiállításának, Csepeli Galéria, 1973,
forrás: ikeseru.org

2. A Hetente más festmények c. kiállítás enteriőrfotója, 1973.
forrás: ikeseru.org

Keserü Ilona a hetvenes évektől egyre inkább tudományos módszerességgel fordult a színekhez, amely egyfelől a lehető legszélesebb színkálát (a szivárványszínek) bevezetéséhez vezetett művészetében, másfelől a színek törvényszerűségeinek, különféle funkcióinak és kiváltott élményeinek a gyakorlatban megvalósuló hatásaira, a közös testi tapasztalatokra is kitértek vizsgálódásai. Keserü életművében a szín (vagy a szintelenség) épp annyira elemi, mint a hullámok, ősfarmák és anyagok felfedezése. Utóbbiakhoz hasonlóan téralkotói, ritmikái, zenei, valamint pszichológiai vetületei is vannak. Keserüt a színek innentől fogva szinte behálózták; a Belgrád rakparti műterméről készült fotókról

látni, hogy akárcsak a korábbi gubancok, a szivárványszínek ellepik a körülötte lévő teret, bútorokat (pl. karnis, tükör), oszlopokat, szinte mindent, ami elérhető, befestett. Egy fehér műteremben is alighanem szokatlanul hatottak ezek a rikító „színingerlések”, de még furcsább benyomást keltek 1973-ban a Csepel Galéria szürkés-barna kisvárosi közegében, a hetvenes évek magyar, szürke valóságában (ld. 1-2. kép). Keserü a *Szín-tér* (1977) című kiállításához írt műleírásában színvizsgálatairól így ír: „egyik képemen megkíséréltem szerepeltetni minden színt, amit a három alapszínből ki tudok keverni olajfestékkel. A zöld, kék, lila, bíbor, narancs, sárga fokozatonként épült egymásba. Bizonyos árnyalatokkal, variáns

mezőkkel közelítette meg egyik színt a másikat. Zökkenők keletkeztek, amit nem kívánt a kép. Mi lehet közömbös felület két bármilyen szín között? Fekete, fehér, szürke. A fehér ezen a képen más szerepet kapott, fekete, szürke nem felelt meg. Kiderült, hogy van még egy szín, ami két, egymást nem kívánó mező közé helyezve elvégzi a kiegyenlítést. Halvány, okkeres árnyalat: bőrünk színe, amit a szemünk annyira megszokott már, hogy alig vesz róla tudomást.”¹ Keserü a hetvenes évek második felében jutott el ahhoz a felismeréshez, amely a következő évtizedekben művészetének egyik központi programja: a létező összes színt az emberi bőr (semlegesítő) színével veti össze. Ebben Nadas

Péter az eltávolodás gesztusát véli felfedezni a semleges látás érdekében. Szerinte Keserü nem azt látatja, amit ő lát, hanem azt, ahogy látva van, és ezért a semleges látás kollektív adottságaira apellál.² A bőr színe hasonló a festetlen, nyers vászonéhoz. Keserü rájött továbbá arra, hogy a színes fotónegatívumokon a lenvászon megtartja színét, vagyis saját maga komplementere is egyben.³ A *Pannó A*. lényegében Keserü, *A világból I.* (1974) című művének kicsinyített, továbbgondolt változata. Az utóbbi monumentális, 90x485 cm-es alkotás 14, egyenletlen méretű szín, és az őket „hullámosan” követő nyers vászontéglalappól áll. A szivárvány spektrumán végigzongorázó élénk, rendkívül

telített színeket a semleges emberszín nyugodt, lassú ívet követő formája ellensúlyozza. A szivárványt mindig ugyanaz a hat szín alkotja (ibolya, kék, zöld, sárga, narancssárga, vörös), de Keserü nem ragaszkodik ehhez a sorrendhez, hiszen a sort a zölddel indítja és fejezi be. A színek törvényeit és tulajdonságait úgy nyomtatékosítja, hogy például a hideg színek közül a kéket többször is szerepelteti, náluk a bőrszín semlegesítő hatásának így nagyobb súlya van, így a vászon hullámának ott a legmagasabbak az amplitúdói. Minderre azért volt szüksége, hogy az ezzel szemben rendkívül kevés színárnyalatú, de annál intenzívebb sárgát ellenpontoszni tudja. A *Pannó A*, a fent leírt módon, de farostlemez

alapon, 18 szűkebb-vastagabb színdarabkát sorakoztat fel, melyek egészen új hatást keltenek. Itt az egyes spektrumok között, úgymond festőibb, fokozatosabb az átmenet. A pigmentek nem törődve a határokkal, néhány helyen látványosan keverednek szomszédjaikkal. Keserü a négy plusz „színárnyalat” betoldásával döntetlenre hozta a meleg és hideg színek vetélkedését, amely szerkezetileg is megjelenik, hiszen az általa igen kedvelt lilás-rózsaszínt állította a központba, belőle születnek meg lépésről lépésre a színek.

FÖLDES LÉNA

3. Keserü Ilona: *A világból I.*, 1974, Antal-Lusztig gyűjtemény

1 Keserü Ilona: *Szín - Tér* kiállítás szórólappja. Iparművészeti Múzeum, 1977. december 16.

2 Nadas Péter: Saját jel. In: *Élet és Irodalom* XLVIII. évf. (2004), 12.sz.11.,

3 Aknai Katalin: „Állandóan visszajárok a múltamba”. Keserü Ilona életművének vizsgálata a hatvanas évek perspektívájából. (Doktori disszertáció.), ELTE-BTK, 2014, Budapest, 141.